

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 5, 48 IR 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS TARNYBOS STATUTO 77 IR 78 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1012 92 IR 95 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1649 60 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PROKURATŪROS ĮSTATYMO NR. I-599 47 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS ORGANIZAVIMO IR KARO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-723 40 IR 48 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VADOVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1183 19, 23, 36, 54, 61, 62 IR 66 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACINĖS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. VIII-730 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO NR. IX-2135 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TOLIAU- PROJEKTAI)
(TAP-20-970(3)-20-978(3), 20-1268(2); TAIS NR. 20-2209(4), 20-2200(4), 20-2202(4), 20-2199(4), 20-2204(4), 20-2205(4), 20-7984(3), 20-2206(4), 20-2208(4), 20-10115(2))**

2020-07-28 Nr. NV-2083

Vilnius

Projektų teikėja – Vidaus reikalų ministerija.

Projektų tikslas. Sudaryti lygias galimybes (teises) gauti išeitinę išmoką iš pareigų atleidžiamiesiems viešojo sektoriaus darbuotojams (valstybės tarnautojams, vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, diplomatams, prokurorams, Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams ir kitiems valstybės pareigūnams), kuriems sukako 65 metai ar suėjo kitas maksimalus tarnybos laikas.

Dabartinė situacija. Vyriausybė 2020 m. sausio 15 d. priėmė nutarimą Nr. 35 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. XIII-1370 48 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3798“, kuriuo pritarė Valstybės tarnybos įstatymo Nr. XIII-1370 48 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3798 tikslui – **sulyginti valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atleidžiamų iš darbo sukačius senatvės pensinį amžių, teises gauti išeitinę išmoką**, tačiau pasiūlė Seimui nesvarstyti įstatymo projekto, nes jame nustačius išeitinės išmokos mokėjimą iš pareigų atleidžiamiesiems valstybės tarnautojams, kuriems sukako 65 metai, būtų neužtikrinta bendra ir subalansuota išeitinių išmokų (kompensacijų) mokėjimo sistema kitiems viešojo sektoriaus darbuotojams.

Šiuo metu išeitinę išmoką (kompensaciją) turi teisę gauti teisėjai, sulaukę 65 metų, generalinis prokuroras ir jo pavaduotojai, sulaukę 65 metų, žvalgybos pareigūnai, sulaukę 55 metų (jei jų tarnyba nebuvo pratęsta) arba sulaukę socialinio draudimo senatvės pensijos amžiaus (jei jų tarnyba buvo pratęsta iki socialinio draudimo senatvės pensijos amžiaus), profesinės karo tarnybos kariai, Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnai.

Pagal Darbo kodekso 56 straipsnio 1 dalį, išeitinės išmokos iš darbo savo noru išeinantiems darbuotojams priklauso, kai darbuotojui sukanka pensinis amžius ir jis dirba pagal neterminuotą darbo sutartį. Tokiu atveju darbuotojui privaloma išmokėti 2 jo vidutinio darbo užmokesčių dydžio išeitinės išmokos, o jeigu darbo santykiai tęsiasi trumpiau negu vienerius metus, – 1 jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką.

Tačiau valstybės tarnautojai, vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, diplomatai, dalis valstybės pareigūnų (pavyzdžiui, prokurorai, Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnai ir t. t.) neturi

teisės gauti išeitinę išmoką (kompensaciją) sulaukę 65 metų ar kito amžiaus, su kuriuo siejamas maksimalus tarnybos laikas.

Projektų esmė. Projektais siūloma nustatyti:

- **išeitinių išmokų mokėjimą valstybės tarnautojams, diplomatom ir prokurorams, kai jie iš pareigų atleidžiami sukakus 65 m.** (suėjo maksimali tarnybos trukmė);
- siekiant nepažeisti lygiateisiškumo principo, Valstybės tarnybos įstatyme siūloma nustatyti, kad išeitinė išmoka sulaukus 65 metų **mokama ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams**, jeigu jie iš pareigų atsistatydina savo noru (prašymu) dėl 65 metų sukakties;
- vidaus tarnybos sistemos pareigūnams išeitines išmokas mokėti, kai jie iš vidaus tarnybos atleidžiami sukakus Vidaus tarnybos statuto 73 straipsnyje nustatytam amžiui;
- Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams (išskyrus vadovą ir jo pavaduotojus) mokėti išeitines išmokas, kai jie iš pareigų atleidžiami sulaukus **60 m.** amžiaus, jeigu jų tarnybos laikas nebuvo pratęstas arba baigėsi jų tarnybos laikas pratęstas iki senatvės pensijos amžiaus. Pažymėtina, kad Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 13 straipsnyje nėra nustatytas maksimalus amžius, kurio sulaukę Specialiųjų tyrimų tarnybos vadovas ir jo pavaduotojai būtų atleidžiami iš pareigų, todėl siekiant nepažeisti lygiateisiškumo principo, siūloma nustatyti, kad vadovui ir jo pavaduotojams išeitinė išmoka mokama, jeigu jie iš pareigų atsistatydina savo noru dėl to, kad jiems sukanka senatvės pensijos amžius;
- kad valstybės pareigūnams, kurie savo noru (prašymu) atsistatydina (atleidžiami) iš pareigų dėl 65 metų sukakties, *mutatis mutandis* taikomos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos ir mokama išeitinė kompensacija;
- kad valstybės tarnautojams, pareigūnams ir profesinės karo tarnybos kariams, išleistiems į atsargą, **būtų mokama 2 mėnesių jų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka.** Prokuratūros įstatyme siūloma ir toliau palikti galimybę indeksuoti (t. y., didinti 1,5, 2 ar 3 kartus priklausomai nuo tarnybos stažo) išeitinę išmoką, kuri mokama Generaliniam prokurorui ir jo pavaduotojams juos atleidžiant iš pareigų dėl 65 metų sukakties, kitiems prokurorams siūloma nustatyti 2 mėnesių jų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką;
- atsižvelgiant į kario statuso ypatumus, teisėtų lūkesčių ir lygiateisiškumo principus, siūloma kariams mokamų išeitinių išmokų dydžius nustatyti atsižvelgiant į vidaus tarnybos sistemos pareigūnams nustatytus išeitinių išmokų dydžius – t. y., kai profesinės karo tarnybos sutartis nutraukiama vadovybės iniciatyva arba valia ne dėl kario kaltės, taip pat pasibaigus profesinės karo tarnybos sutarties terminui, išmokama 2 mėnesių Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuoto vidutinio jo atlyginimo dydžio išeitinė išmoka. Ši išmoka kariams, nepertraukiamai ištarnavusiems krašto apsaugos sistemoje daugiau kaip 5 metus, didinama pusantro karto, daugiau kaip 10 metų – du kartus, daugiau kaip 20 metų – tris kartus;
- išeitinės išmokos būtų mokamos valstybės tarnautojų ir pareigūnų atleidimo iš pareigų (tarnybos) dieną, o atliekant tarnybinio nusižengimo tyrimą (patikrinimą), tuo atveju, kai baigus šį tyrimą (patikrinimą) priimamas sprendimas, kuriuo pripažįstama, jog iš pareigų atleistas valstybės tarnautojas ar pareigūnas padarė tarnybinį nusižengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų (diplomato tarnybos sutarties ar terminuotos diplomato tarnybos sutarties nutraukimas), išeitinė išmokama nemokama.

Papildomai Vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 19, 23, 36, 54, 61, 62 ir 66 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu tikslinamos nuostatos dėl tarnybinių rangų suteikimo Vadovybės apsaugos tarnybos direktoriaus pavaduotojams – siūloma nustatyti, kad tarnybinius rangus šiems pareigūnams suteiks Vadovybės apsaugos tarnybos direktorius, o ne Vyriausybė. Patikslinami nepriekaištingos reputacijos reikalavimai, ribojant asmenų priėmimą į Vadovybės apsaugos tarnybą, kai pretendentai prieš

tai buvo pašalinti (atleisti) iš pareigų už atitinkamus tarnybinius nusižengimus arba buvo pripažinti padarę tokius pažeidimus po jų atleidimo iš atitinkamų pareigų.

Preliminarus lėšų poreikis: 2021 m. – 3 mln. 522,3 tūkst. Eur., 2022 m. – 4 mln. 278,1 tūkst. Eur., 2023 m. – 5 mln. 9 tūkst. Eur. Išeitines išmokas bus mokamos iš asignavimų valdytojams atitinkamais metais valstybės ar savivaldybės biudžetuose patvirtintų bendrųjų asignavimų, todėl projektų nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų skirti nereikės.

Derinimas. Projektai derinti su Teisingumo, Finansų, Socialinės apsaugos ir darbo, Užsienio reikalų, Krašto apsaugos ministerijomis, Generaline prokuratūra, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Vyriausybės atstovų įstaiga, Ryšių reguliavimo tarnyba ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Generalinė prokuratūra, Ryšių reguliavimo tarnyba ir Lietuvos savivaldybių asociacija pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Vyriausybės atstovų įstaiga per nustatytą terminą išvados nepateikė. Pagal Užsienio reikalų ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabas ir pasiūlymus patikslinti projektai darbo tvarka suderinti su šiomis ministerijomis. Finansų ministerijos pasiūlymas papildyti Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymą ir pastaba išeitines išmokas mokėti dalimis, taip pat Specialiųjų tyrimų tarnybos pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta, įvertinti parengtoje derinimo pažymoje.

Projektai svarstyti 2020 m. birželio 30 d. ir liepos 14 d. tarpinstituciniuose pasitarimuose.

Projektai patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir papildomai parengtas Vadovybės apsaugos įstatymo projektas (darbo tvarka suderintas su Vadovybės apsaugos tarnyba).

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintiems projektams pastabų ir pasiūlymų neturi.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatomis. Projektai tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada. Pastebėtina, kad Vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 19, 23, 36, 54, 61, 62 ir 66 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu tikslinamos tarnybinių rangų suteikimo Vadovybės apsaugos tarnybos direktoriaus pavaduotojams ir nepriekaištingos reputacijos reikalavimų nuostatos, kurioms, atsižvelgiant į aktualumą, galėtų būti nustatytas įsigaliojimas nuo įstatymo priėmimo, o ne 2021 m. sausio 1 d., kaip siūloma nustatyti visam įstatymų paketui.

Siūlome projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio **B dalyje**.

Patarėja

Aušra Balčiūnaitytė

